

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՋՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Պատմություն

ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Ֆելիքս Մովսիսյան Վազգենի /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 2

«13» սեպտեմբերի 2023 թ.

Պ/Մ-018_ԳՈՒՆԱՎՈՐ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

022201.00.7 Պատմություն

Կրթական ծրագիր՝

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

022201.01.7 «Պատմություն»

Որակավորման աստիճան՝

մագիստրատուրա

Ամբիոն՝

պատմություն

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

առկա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա __2-րդ, առաջին կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝

Արման Բերնեցյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. huuqk@yandex.ru arman.bernetsyan@yandex.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	...
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	...
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	...
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	...
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	...
9.	Ուսումնառության մեթոդները	...
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	...
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	...
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	...
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	...
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	...
14.	Գնահատում.....	...
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	...
	14.2. Հարցաշար.....	...
	14.3. Գնահատման չափանիշներ.....	...
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

2. Առարկան ամբողջացնում է ուսանողների մասնագիտական կրթվածությունը պատմության բնագավառում՝ ներկայացնելով նորագույն պատմության արդի խնդիրները: Ուսանողը ըմբռնում է ժամանակակից հեղափոխությունների տեղը և դերը համաշխարհային պատմության համայնապատկերում:

3. Առարկան ամբողջացնում է նաև ուսանողի մասնագիտական-մանկավարժական հմտությունների շրջանակը դպրոցում դասավանդելու համար:

3. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

3.1. Դասընթացի նպատակն է

- Ամբողջական պատկերացում ստանան հեղափոխությունների հիմնախնդիրների մասին:
- Նորագույն չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Ստացած գիտելիքների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Համապատասխան գիտելիքների հենքի վրա վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

3.2. Դասընթացի խնդիրներն են

- Սովորեցնել Գունավոր հեղափոխությունների տարբերակման տեսական հիմքերը:
- Բացատրել արդի շրջանի հեղափոխությունների օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել թեմայի վերաբերյալ հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել Գունավոր հեղափոխությունների առանձնահատկությունները համաշխարհային պատմության համատեքստում:

4. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

«Գունավոր հեղափոխություններ» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների Համաշխարհային պատմությունից ունեցած գիտելիքների, դրանց շուրջ վերլուծություն կատարելու հմտությունների առկայությունը

5. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները.

«Գունավոր հեղափոխություններ» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբովանդակության

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

1. իմանա հեղափոխությունների դասակարգման տեսական հիմունքները,
2. իմանա ժամանակակից հեղափոխությունների ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի հեղափոխությունների ուսումնասիրման հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա դասակարգել չափանիշները
6. կարողանա տարբեր դասակարգումների շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կրերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Շնորհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
- ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
- ԳԿ9 խնդիրների լուծում,
- ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
- ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
- ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

- ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
- ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

6. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Գունավոր հեղափոխություններ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել պատմաբանի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և գիտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

7. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4 կրեդիտ/120 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	38	
Գործնական աշխատանք	-	
Մեմինար պարապմունք	18	
Լաբորատոր աշխատանք	-	
Ինքնուրույն աշխատանք	64	
Ընդամենը	120	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ընթացիկ քննություն(բանավոր)	

8. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդաբանությունը:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրվող, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կունկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաձանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:

- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

9. Դասավանդման մեթոդներն են⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր....

10. Ուսումնասության մեթոդներն են⁷ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

11. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարամունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Առարկան, աղբյուրները, խնդիրները, պարբերացումը, ուսումնասիրման մեթոդները:	2				
2.	Արևելք Արևմուտք հակասությունների սրումը 21-րդ դարի սկզբին	2				
3.	Գունավոր հեղափոխությունների սոցիալ տնտեսական և քաղաքական հետևանքները և առանձնահատկությունները:	4	2			
4.	Գունավոր հեղափոխությունների տեխնոլոգիաները	4	2			
5.	Գունավոր հեղափոխությունների կանխելու մեթոդները	4	2			
6.	Գունավոր հեղափոխությունները հետխորհրդային հանրապետություններում, Վրաստան, Ուկրաինա, Կիրգիզիա	12	6			
7.	Գունավոր հեղափոխությունները եվրոպական տարածաշրջաններում, Հարավսլավիա, Լեհաստան, Չեխիա, Ռումինիա:	4	2			
8.	Գունավոր հեղափոխությունները Արաբական աշխարհում, Լիբիա, Իրաք, Թունիս, Եգիպտոս	6	4			

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

ԸՆԴԱՄԵՆԸ	38	18			64

12. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	ԱՊՀ երկրները՝ <<Գունավոր հեղափոխությունների>> հերթում, Ավետիսյան Տ.	http://www.armtown.com
2.	Россия, США и цжетные революции в зарубежных странах, Батюк В. И.	http://www.referatec..com
3.	Роль США в осуществлении цветных режолуцией в зарубежных странах, Кузьмин В	http://newzz.in.ua .
4.	Феномен цжетных режолуции как ядро поинтического дискурса в странах Южного Кавказа, Иакандарян А.	2006
5.	<<Революция роз>> в Грузии; что бы это значило, Хаиндрава И.	2005
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Ժողովրդավարացման ամերիկյան կադապարը, Իեն Թրեյնոր	http://www.hhk.am
2.	Հեղափոխության կերտոխները, Վենսան Ժովեր	http://www.hhk.am
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	Цветные революции на постсоветском пространстве	www.memoid./node/
2.	<<Գունավոր հեղափոխության>> սցենարը	http://www.armtown.com

13. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

13.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	<i>Առարկան, աղբյուրները, խնդիրները, պարբերացումը, ուսումնասիրման մեթոդները:</i>	Ընդհանուր հասկացություն ուսումնասիրվող առարկայի մասին:	2	<<Գունավոր հեղափոխության>> սցենարը
2.	Արևելք Արևմուտք հակասությունների սրումը 21-րդ	Երկրեւեո աշխարհի փլուզումից հետո նոր աշխարհակարգի ձևավորման հիմնախնդիրները:	2	Россия, США и цжетные революции в зарубежных странах, Батюк В. И.

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, որ.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	դարի սկզբին			
3.	Գունավոր հեղափոխությունների սոցիալ տնտեսական և քաղաքական հետևանքները և առանձնահատկությունները:	Տարբեր երկրներում հետհեղափոխական զարգացումների առանձնահատկությունները:	4	Феномен цжетных резолюции как ядро поинтического дискурса в странах Южного Кавказа, Иакандарян А.
4.	Գունավոր հեղափոխությունների տեխնոլոգիաները	Կիրավող տեխնոլոգիաները՝ հիմնված Զին Շարպի մեթոդիկայի վրա:	4	Джин Шарп: От диктатуры к демократии. Концептуальные основы освобождения
5.	Գունավոր հեղափոխությունների կանխելու մեթոդները	Առանձին երկրների փորձը , որոնց հաջողվել է կանխել հեղափոխությունները:	2	Россия, США и цжетные революции в зарубежных странах, Батюк В. И.
6.	Գունավոր հեղափոխությունները հետխորհրդային հանրապետություններում, Վրաստան, Ուկրաինա, Կիրգիզիա	Վրաստանում, Ուկրաինայում եւ Ղրղզստանում սկսված հեղափոխությունների ընթացքը:	12	<<Революция роз>> в Грузии; что бы это значило, Хаиндрава И. ԱՊՀ երկրները՝ <<Գունավոր հեղափոխությունների>> հերթում, Ավետիսյան Տ.
7.	Գունավոր հեղափոխությունները եվրոպական տարածաշրջաններում, Հարավսլավիա, Լեհաստան, Չեխիա, Ռումինիա	Արևելյան Եվրոպայի երկրներում տեղի ունեցած <<Թավշյա>> հեղափոխությունների ընթացքը	4	Цветние революции на постсоветском пространстве
8.	Գունավոր հեղափոխությունները Արաբական աշխարհում, Լիբիա, Իրաք, Թունիս, Եգիպտոս	<<Արաբական գարնան>> ընթացքը Հյուսիսային Աֆրիկայում և Մերձավոր Արևելքում	6	Роль США в осуществлении цветных резолюцией в зарубежных странах, Кузьмин В

13.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	<<Վարդերի հեղափոխությունը>> Վրաստանում	Հեղափոխության դրդապատճառները, ընթացքը և հետևանքները:	4	Լ.ս.	<<Революция роз>> в Грузии; что бы это значило, Хаиндрава И.
2.	<<Նարնջագույն հեղափոխությունը>> Ուկրաինայում	Հեղափոխության դրդապատճառները, ընթացքը և հետևանքները:	4	Լ.ս.	Цветные революции на постсоветском пространстве
3	<<Կակաոյի հեղափոխությունը>> Դրոստանում	Հեղափոխության դրդապատճառները, ընթացքը և հետևանքները:	4	Լ.ս.	ԱՊՀ երկրները՝ <<Գունավոր հեղափոխությունների>> հերթում, Ավետիսյան Տ.
	Ջ. Շարպի տեսությունն ու մեթոդիկական	Ոչ բռնի հեղափոխության մեթոդիկայի բնորոշ հատկանիշները:	2	Լ.ս.	Джин Шарп: От диктатуры к демократии. Концептуальные основы освобождения
	Արաբական գարունը Սիրիայում	Հեղափոխության հետևանքները և քաղաքացիական պատերազմը Սիրիայում:	4	Լ.ս.	"Весна" на "арабской улице" Густерин П.В.

13.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹¹	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹²
1.	Ջին Շարպի տեսությունը	Ոչ բռնի հեղափոխության մեթոդիկայի բնորոշ հատկանիշները	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Джин Шарп: От диктатуры к демократии. Концептуальные основы освобождения
2.	Ձախողված գունավոր հեղափոխություններ	Երկրներ, որտեղ հեղափոխությունը կանխվել է:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Россия, США и цветные революции в зарубежных странах, Батюк В. И.
3.	<<Թավշյա>> հեղափոխությունը Ռումինիայում 1989թ.	Սոցիալիստական ճամբարի փլուզումը Ռումինիայում, որն ուղեկցվեց բռնություններով	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Цветные революции на постсоветском пространстве
4	<<Եվրամայդանը>> Ուկրաինայում	Երկրորդ գունավոր հեղափոխության արյունալի ընթացքը:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Цветные революции на постсоветском пространстве

14. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹³

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակարգիչ, պրոեկտոր

¹¹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹² Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

¹³ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

15. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁴:

15.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

15.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում 2 միջանկյալ (բանավոր) քննության և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

---

¹⁴«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

Հարցաշար ըստ ծրագրի

<<Գունավոր>> հեղափոխությունները

Հարցաշար

1-ին միջանկյալ քննության

1. Գունավոր հեղափոխությունների առարկան եւ խնդիրները
2. Գունավոր հեղափոխությունների քաղաքական նպատակներն ու խնդիրները
3. Գունավոր հեղափոխությունների ընդհանուր բնութագիրը, դրանց բնորոշ գծերը
4. Գունավոր հեղափոխությունների դասակարգումը
5. Գունավոր հեղափոխությունների իրականացման տեխնոլոգիաների հիմնական գծերը
6. Գունավոր հեղափոխությունների տվյալ պետությունների արտաքին քաղաքական ուղեգծի վրա
7. Գունավոր հեղափոխությունների կանխելու մեթոդները
8. Գունավոր հեղափոխությունների ենթադրյալ աջակցման կենտրոնները
9. Խաղաղ ոչ բռնի հեղափոխության տեխնոլոգիան ըստ Ջ. Շարպի
10. Վարդերի հեղափոխության նթացքն ու արդյունքները
11. Վարդերի հեղափոխության դրդապատճառները
12. Վարդերի հեղափոխության հետևանքները

Հարցաշար

2-րդ միջանկյալ քննության

1. <<Բուլդոզերային>> հեղափոխությունը Հարավսլավիայում:
2. <<Բուլդոզերային>> հեղափոխության հետևանքները Հարավսլավիայում>>
3. Ուկրաինական <<Եվրամայդանի>> դրդապատճառները
4. <<Եվրամայդան, ընթացքը և հետևանքները>>:
5. Երկրորդ <<Գունավոր>> հեղափոխությունը Ղրղզստանում:
6. Չհաջողված Գունավոր հեղափոխությունները նախկին Խորհրդային հանրապետությունների տարածքներում:
7. <<Արաբական գարնան>> նախադրյալները
8. <<Արաբական գարունը>> Լիբիայում
9. <<Արաբական գարունը>> Թունիսում:
10. <<Արաբական գարունը>> Եգիպտոսում:
11. <<Արաբական գարունը>> Սիրիայում:
12. <<Արաբական գարնան>> քաղաքական հետևանքները Մերձավոր Արևելքում:

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷ
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝

022201.00.7 «Պատմություն»

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

022201.01.7 «Պատմություն»

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մագիստրատուրա

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Դասընթացի վանիշը, անվանումը	Պ/մ-018-ԳՈՒՆԱՎՈՐ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	38
			Սեմինար	18
			Լաբորատորաշխատանք	
			Գործնականաշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացին պատակը	Ուսանողները պետք է . • Ամբողջական պատկերացում ստանան գունավոր հեղափոխությունների հիմնախնդիրների մասին • Ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել նորագույն պատմության հիմնախնդիրների ուսումնասիրության ժամանակ • Կարողանան ստացած գիտելիքները կիրառել գործնականում :			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Գունավոր հեղափոխության ընդհանուր գծերը, մեխանիզմները, խորհրդանիշները, արտաքին գործոնների դերը Գունավոր հեղափոխությունների ժամանակ, <<Վարդերի հեղափոխության>> ընթացքը Վրաստանում, Ուկրաինայում <<Նարնջագույն հեղափոխության>> առանձնահատկությունները, <<Կակաչների հեղափոխության>> բնորոշ գծերը Ղրղզստանում:			

	<i>Հմտություն</i> • Ճիշտ գնահատել պատմական իրադարձությունների սոցիալական և անձնային արժեքները, • Տեսնել պատմական օրինաչափությունները, ճիշտ եզրահանգումներ կատարել, • Օգտագործել դրանք կրթադաստիարակչական գործընթացներում, Հստակորեն պատկերացնել պատմության մեջ պատճառահետևանքային կապերը, վերլուծել քաղաքական գործընթացները պատմական մեծ ու փոքր ժամանակահատվածներում: <i>Կարողունակություն</i> • Պատմական գիտությունների ժամանակակից ձեռքբերումներին, պատմական երևույթներին, փաստերին, վերլուծությանը, • Միջպետական ամենատարբեր գործընթացներին և միջազգային քաղաքականության կարևոր օրինաչափություններին:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Առարկան, աղբյուրները, խնդիրները, պարբերացումը, ուսումնասիրման մեթոդները: Թեմա 2 Արևելք Արևմուտքի ակասությունների սրումը 21-րդ դարի սկզբին Թեմա 3 Գունավոր հեղափոխությունների սոցիալտնտեսական և քաղաքական հետևանքները և առանձնահատկությունները: Թեմա 4 Գունավոր հեղափոխությունների տեխնոլոգիաները Թեմա 5 Գունավոր հեղափոխությունների կանխելու մեթոդները Թեմա 6 Գունավոր հեղափոխությունները հետխորհրդային հանրապետություններում, Վրաստան, Ուկրաինա, Կիրգիզիա Թեմա 7 Գունավոր հեղափոխությունները եվրոպական տարածաշրջաններում, Հարավսլավիա, Լեհաստան, Չեխիա, Ռումինիա: Թեմա 8 Գունավոր հեղափոխությունները Արաբական աշխարհում, Լիբիա, Իրաք, Թունիս, Եգիպտոս
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Ուսանողը դասընթացին կարող է հանդես բերել մինչև 100% առաջադիմություն: Առաջադիմության վերջնական գնահատականը ձևավորվում է ողջ տարվա ընթացքում ուսանողի կատարած

Գրականություն

աշխատանքների գնահատականների հանրագումարի արդյունքում:
 Գնահատումը կատարվում է ներքոհիշյալ բաղադրիչներին համապատասխան: Յուրաքանչյուր բաղադրիչի դիմաց նշված առավելագույն տոկոսը կարելի է հավաքել ծրագրային պահանջների շրջանակներում տվյալ կետի տակ ներկայացված պահանջները 100% -ով կատարելու:

Պարտադիր-

Ավետիսյան S.	ԱՊՀ երկրները՝ «գունավոր հեղափոխությունների» հերթում
	<<Գունավոր հեղափոխության>> սցենարը
Батюк В. И.	Россия, США и цветные революции в зарубежных странах
Кузьмин В.	Роль США в осуществлении цветных режолуцией в зарубежных странах
Иакандарян А.	Феномен цветных режолуции как ядро поинтического дискурса в странах Южного Кавказа
Хаиндрава И.	<<Революция роз>> в Грузии; что бы это значило
	Цветные революции на постсоветском пространстве

Լրացուցիչ-

Ի են թրեյնոր	Ժողովրդավարացման ամերիկյան կադապարը
Վ են սան Ժ ով եր	Հեղափոխության կերտոխները